

# Samværs- og bostedsordninger etter samlivsbrudd: konsekven- ser, erfaringer og faktorer som på- virker barn og unges liv og psy- kiske helse

Prosjektplan for en systematisk oversikt

# Sammendrag

Når foreldre går fra hverandre får det store konsekvenser for et barn, og familien må ta stilling til blant annet hvor barnet skal bo og omfang av samvær med hver av foreldrene.

Hensikten med denne kunnskapsoppsummeringen er å foreta en systematisk gjennomgang av forskning over konsekvenser av, erfaringer med og faktorer ved samværs- og bostedsordninger som påvirker barn og unge. Vi vil se på barn og unges livskvalitet, psykiske helse, atferdsvansker, tilknytning mellom foreldre og barn og samarbeid/konflikt mellom foreldre.

Vi vil gjøre et systematisk søk etter relevante studier i forskningsdatabaser og i andre aktuelle kilder. Relevante studier må besvare minst ett av forskningsspørsmålene og ha et egnet studiedesign for spørsmål om konsekvenser, erfaringer eller faktorer som påvirker barn og unge når foreldrene bor hver for seg. Vi vil utføre dobbel, uavhengig vurdering av fulltekster. Vi vil på bakgrunn av studieomfang konferere med oppdragsgiver om i hvilken grad vi kvalitetsvurderer og syntetiserer materialet. I den grad det er mulig vil vi med bruk av egnede sjekklister vurdere risiko for systematiske skjevheter og metodiske begrensninger ved inkluderte studier. Videre vil vi hente ut data fra studiene og sammenstille resultatene enten i metaanalyser eller narrative synteser. Vi vil vurdere tilliten til resultatene ved hjelp av GRADE og GRADE-CERQual.

Rapporten vil leveres Bufdir innen 1. oktober 2022.

**Tittel:**

Samværs- og bostedsordninger etter samlivsbrudd: konsekvenser, erfaringer og faktorer som påvirker barn og unges liv og psykiske helse

-----  
Prosjektplan for en systematisk oversikt  
-----

**Oppdragsgiver:**

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet  
-----

**Bestillingsdato:**

17.02.2022

**Leveringsfrist:**

01.10.2022  
-----

**Lag:**

Trine Bjerke Johansen  
Heid Nøkleby  
Lars Jørn Langøien  
Tiril C. Borge  
Lien H. Nguyen (bibliotekar)  
-----

**Fagfeller:**

Hege Kornør, avdelingsdirektør, FHI  
Sondre Aasen Nilsen, forsker, NORCE  
Agnes Andenæs, forsker, UiO

**Referansegruppe:**

Jan Stokkebekk, stipendiat, UiB  
Tonje Holt, forsker, FamilieForSK (FHI)

**Godkjent av:**

Rigmor Berg, avdelingsdirektør, FHI  
Kåre Birger Hagen, fagdirektør, FHI

# Summary

Parental separation has major consequences for a child. One of the many decisions that must be made is where the child will live and the extent of contact the child will have with each of the parents.

We aim to conduct a systematic review of research on the consequences of, experiences with and factors related to custody and living arrangements that affect children and adolescents. We will investigate children and adolescents' quality of life, mental health, behavioural difficulties, attachment between parents and children and level of cooperation/conflict between parents.

We will conduct a systematic search for relevant studies in research databases and in other relevant sources. Relevant studies must answer at least one of the research questions and have a suitable study design for questions on consequences, experiences or factors that affect children and adolescents when parents live separately. We will perform double, independent screening of full texts. Based on the scope of the study, we will discuss with the commissioner the extent to which we will assess study quality and synthesize the material. To the extent possible, we plan to, using appropriate checklists, assess the risk of bias and methodological limitations in included studies. Furthermore, we will extract data from the studies and synthesize results either in meta-analyses or narrative syntheses. We will assess certainty in the results using GRADE and GRADE-CERQual approaches.

The report will be delivered to Bufdir by 1. October 2022.

**Title:**

Custody and living arrangements after parents separate: consequences, experiences, and factors influencing the lives and mental health of children and adolescents

Protocol for a systematic review

**Commissioner:**

The Norwegian Directorate for Children, Youth and Family Affairs

**Commissioned date:**

17.02.2022

**Due date:**

01.10.2022

**Team:**

Trine Bjerke Johansen  
Heid Nøkleby  
Lars Jørund Langøien  
Tiril C. Borge  
Lien H. Nguyen (librarian)

**Peer reviewers:**

Hege Kornør, Department Director, NIPH  
Sondre Aasen Nilsen, Researcher, NORCE  
Agnes Andenæs, Researcher, UiO

**Expert reference group:**

Jan Stokkebekk, PhD student, UiB  
Tonje Holt, Researcher, FamilieForSK (NIPH)

**Approved by:**

Rigmor Berg, Department Director, NIPH  
Kåre Birger Hagen, Specialist Director, NIPH

---

# Oppdrag

Folkehelseinstituttet (FHI) fikk 17.02.2022 i oppdrag av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet å utarbeide en systematisk kunnskapsoppsummering over forskning om konsekvenser av, erfaringer med, og faktorer som påvirker barn og unge ved ulike samværs- og bostedsordninger når foreldrene bor hver for seg. Formålet med denne kunnskapsoppsummeringen er å gi et grunnlag for politiske beslutninger om samværs- og bostedsordninger og bidra til kunnskapsgrunnlaget for familievernets veiledning av foreldre ved samlivsbrudd.

---

# Innledning

---

## Bakgrunn

---

Når foreldre går fra hverandre får det store konsekvenser for barn og unge, og familien må ta stilling til blant annet hvor barnet/ungdommen skal bo og omfang av samvær med hver av foreldrene. Foreldre velger samværs- og bostedsordninger på bakgrunn av livsbetingelser, erfaringer fra familielivet, barnets behov og andre aspekter. Ordningene kan endres over tid, for eksempel som følge av at foreldrene danner nye familier eller at barnet blir eldre. Med økende alder har barnet/ungdommen selv økende mulighet til å påvirke utformingen av samværs- og bostedsordningen. Konsekvensene for barnet/ungdommen kan være knyttet til blant annet livskvalitet, psykisk helse, atferdsvansker, stress, skoleprestasjoner, relasjoner og tilknytning til foreldre.

### *Foreldreansvar*

Lov om barn og foreldre (Barneloven) regulerer fastsetting av morskap og farskap (1). Hovedregelen etter loven er at kvinnen som har født barnet er moren til barnet. Hovedregelen om farskap er at faren til barnet er den som var gift med moren da barnet ble født eller der farskapet er fastsatt ved erklæring eller dom. Samme hovedregel gjelder for medmor. Alle barn som er født fra og med 1. januar 2020 har i utgangspunktet foreldre hvor begge har foreldreansvar (felles foreldreansvar). Dette gjelder både barn som har gifte foreldre, barn som har samboende foreldre og barn som har foreldre som ikke bor sammen (2). Felles foreldreansvar betyr at foreldrene sammen har ansvaret for barnets oppvekst. Det innebærer blant annet å ta viktige avgjørelser om barnet sammen, som flytting utenlands, valg av type skole eller medisinsk behandling. Foreldre som separerer eller skiller seg, kan avtale at de skal ha foreldreansvaret sammen eller at en av dem skal ha det alene (Barneloven §34). Inntil avtale eller beslutning om foreldreansvaret foreligger, har foreldrene ansvaret sammen.

### *Bosted*

Ifølge Barneloven (§36) kan foreldrene seg imellom avtale om barnet skal bo fast hos begge eller hos en av dem ved et samlivsbrudd. Fast bosted handler om beslutningsmyndighetene til foreldrene og hvilke avgjørelser foreldrene kan ta på vegne av barnet. Delt fast bosted innebærer at barnet har bosted hos begge foreldre, selv om det i praksis ikke nødvendigvis er slik at barnet bor halvparten av tiden på hvert sted. Juridisk sett skiller det kun mellom 'fast bosted hos den ene' og 'fast bosted hos begge'. Det er ingen juridiske graderinger. Delt fast bosted innebærer at foreldrene må ta noen avgjørelser i fellesskap, f.eks. flytting innenlands, barnehage, fritidsaktiviteter, med mer (3).

Uavhengig av om foreldrene har delt fast bosted eller fast bosted hos én av foreldrene kan den som barnet er hos til enhver tid, bestemme hva barnet skal spise, ha på seg, leggetid, venner, lekser med mer.

Blir ikke foreldrene enige om fast bosted eller delt fast bosted, må foreldrene bringe saken inn for en domstol. Domstolen kan kun idømme delt fast bosted dersom det foreligger «særlige grunner» som vurderes til å være det beste for barnet (Barneloven §36, annet ledd). En slik domsavsigelse foretas imidlertid svært sjeldent. I en offentlig utredning om ny barnelov diskuteres endringer av denne paragrafen (4).

### ***Samvær***

I henhold til barneloven (§42) har barnet rett til samvær med begge foreldre selv om foreldrene lever hver for seg. Foreldrene har gjensidig ansvar for at samværsretten blir oppfylt. Dette gjelder uavhengig av om barnet har fast bosted hos en av foreldrene eller delt fast bosted. Foreldrene kan avtale seg imellom hvor mye samvær barnet skal ha med begge foreldrene. Dersom foreldrene ikke blir enige, kan også spørsmålet om samvær bringes inn for en domstol. Avgjørelsen skal «rette seg etter» det som er det beste for barnet (Barneloven § 48, første ledd). Den av foreldrene som barnet har samvær med har ansvar for (og kan bestemme over) mat, påkledning, venner, lekser med mer. Samværet kan deles likt mellom foreldrene, eller den ene kan ha litt mer eller betydelig mer samvær enn den andre. «Omfattende samvær» brukes gjerne om ordninger der begge foreldrene har vesentlig samvær med barnet, for eksempel minst en tredjedel av tiden.

Barn blir i økende grad involvert i diskusjonene om ordninger for samvær og bosted, både i mekling og i retten. Det følger av barneloven § 31 annet ledd at barn skal få informasjon om og muligheten til å si sin mening før det blir tatt avgjørelser om personlige forhold for barnet. I bestemmelsen nevnes særskilt avgjørelser om foreldreansvar, fast bosted og samvær.

### ***Ny barnelov***

Ny Lov om barn og foreldre er under utarbeidelse. I 2018 oppnevnte daværende regjering et offentlig utvalg som skulle vurdere forslag til endringer i en ny barnelov, blant annet lovens bestemmelser om samværs- og bostedsordninger for barn ved foreldres samlivsbrudd (9). Utvalget leverte sin utredning i desember 2020, høringsfristen var mai 2021, og innspillene er i april 2022 fremdeles under behandling. Et samlet utvalg gikk inn for å videreføre avtalefrihet som hovedregel i den nye barneloven, altså at det er opp til foreldrene å avtale om barnet skal bo fast hos en av foreldrene eller hos begge (9). Utvalget gjorde en vurdering av kunnskapsstatus i spørsmålet om bruken av delt fast bosted for barn, og flertallet hevdet at «forskningen verken gir grunnlag for å slå fast at delt bosted er skadelig for barn, at delt fast bosted er best for barn, eller at ordningen virker konfliktreducerende» (side 20). Utvalget anbefalte videre å opprettholde rettens adgang til å idømme delt fast bosted i særlige tilfeller der dette menes å være det beste for barnet. Det var imidlertid en deling av utvalget i et flertall og et mindretall når det gjaldt vilkårene for dette.

### ***Endringer i befolkningen***

Lyngstad og kolleger analyserte i 2014 endringene i Norge foregående tiår, knyttet til bosted og samvær når foreldrene bor hver for seg (5). Forfatterne sammenlignet bosted og samvær i årene 2002, 2004 og 2012. De fant at andelen barn av foreldre som ikke bodde sammen og der barnet hadde delt fast bosted, økte fra 8 prosent i 2002 til 25 prosent i 2012. Andelen hvor barnet bodde fast hos moren, hadde sunket fra 84 prosent i 2002 til 66 prosent i 2012, mens andelen hvor barnet bodde fast hos faren hadde ligget mer eller mindre stabilt på 7-8 prosent.

Når det gjaldt samvær, viste studien at andelen med månedlig samvær mellom samværsforelder og barn hadde økt fra 2002 til 2012 med i underkant av 10 prosentpoeng (5). Antall dager månedlig samvær økte fra gjennomsnittlig 6,5 dager i 2002 til 8,6 dager i 2012. Dette skyldtes primært en reduksjon i andelen som *ikke* hadde månedlig samvær, samt en økning i andelen hvor samværsforelder har barnet tilnærmet halvparten av tiden. Forfatterne fant at de samme gruppene som hadde hatt en sterk økning i andel med delt bosted for barnet, hadde også hatt en sterk økning i gjennomsnittlig månedlig samvær.

Statistisk sentralbyrå (SSB) gjennomførte i 2020 en ny studie av samvær og bosted i befolkningen (6). Resultatene fra denne studien er ennå ikke publisert (bekreftet fra SSB). Vi kan anta at det har vært en økning i andelen barn og unge som har delt fast bosted og en økning i andelen barn som har omfattende samvær med begge foreldre.

### ***Tidligere forskning***

Folkehelseinstituttet publiserte i 2017 en systematisk oversikt om konsekvensene av ulike bostedsordninger for barn (inkludert samværsordninger), på oppdrag fra Bufdir (7). Oversikten identifiserte ingen longitudinelle studier som kunne besvare spørsmålet om konsekvenser av ulike samvær-/bostedsordninger for barn og unge. Etter diskusjon med oppdragsgiver ble det imidlertid avgjort å inkludere studier av barn 0-6 år hvis studiene omfattet minst to grupper med ulike typer samvær-/bostedsordninger. Dette ble begrunnet med et stort og særlig behov for kunnskap om hva forskning kunne si om hvordan ulike samværs-/bostedsordninger påvirket barn i denne aldersgruppen. Fem studier ble deretter inkludert. Studiene fant nokså ulike resultater, men de samlede resultatene viste et mulig mønster knyttet til alder på barna ved delt bosted: for barn over tre år som overnatter (mer) hos den andre forelder, ser det ut til å være flere positive resultater, mens for barn under tre år som overnatter (mer), ser det ut til å være flere blandede og også negative resultater. Imidlertid var forskernes vurdering at kunnskapsgrunnlaget var svært usikkert, på grunn av studiedesign, små studier og høy risiko for systematiske skjevheter. Konklusjonen i oversikten var derfor at det ikke fins pålitelig kunnskap om konsekvenser av ulike samværs-/bostedsordninger, og at behovet for videre forskning var stort, særlig mht. longitudinelle studier. Forskerne anbefalte å utføre og oppsummere kvalitativ forskning av hvordan barn og unge har det i ulike samværs-/bostedsordninger (7).

Etter 2017 er det publisert (minst) tre litteraturoversikter på spørsmålet om konsekvenser av omfattende samvær og delt bosted. Ingen av disse er systematiske oversikter (en systematisk oversikt må ha klare inklusjon- og eksklusjonskriterier, være basert

på et systematiske søk etter litteratur, samt ha vurdert den interne validiteten/metodiske begrensninger til de inkluderte studiene). De legger imidlertid stor vekt på diskusjon av resultatene. Alle litteraturoversiktene inkluderer hovedsakelig tverrsnittstudier.

I Mahrer og medarbeideres oversikt fra 2018 er fokuset på familier der foreldrene har store konflikter seg imellom, og hvordan *omfattende samvær* («shared parenting»<sup>1</sup>) og kvaliteten på mors og fars foreldreskap påvirker barnas tilpasning i slike situasjoner (8). Oversikten inkluderte 11 studier. Ifølge forfatterne viste funnene at i utvalg der foreldrekonflikten hadde pågått i mange år etter skilsmissen, var økt grad av omfattende samvær assosiert med dårligere tilpasning hos barn. I utvalg der målingene var gjort *under* skilsmissen eller kort tid etter skilsmissen (to-tre år), viste funnene ingen assosiasjon mellom omfattende samvær og tilpasning hos barn. Høy kvalitet på foreldreatferden til minst en av foreldrene var assosiert med bedre utfall hos barnet.

I oversikten av Nielsen og medarbeidere fra 2018 oppsummeres forskjeller på ulike utfall hos barn i familier med omfattende samvær/delt bosted («joint physical custody»<sup>2</sup>) og familier med mindre samvær («sole physical custody») (9). Oversikten inkluderte 60 tverrsnittstudier. Ifølge forfatterne viste 34 av 60 studier bedre resultater (ikke spesifisert hvor mye bedre) på alle utfall hos barn med omfattende samvær, sammenlignet med barn med mindre samvær. I 14 studier viste resultatene bedre resultater for noen utfall (i favør av omfattende samvær) og like resultater for andre utfall. I seks studier var resultatene like for alle utfall, mens i de seks siste studiene var resultatet dårligere for ett utfall og bedre eller likt for resten av utfallene. For alle disse studiene er det også kun assosiasjoner som er målt, ingen kausale sammenhenger ble undersøkt.

I Steinbach sin oversikt fra 2018 fokuserer oppsummeringen på «effekter» av omfattende samvær/delt bosted («joint physical custody»<sup>3</sup>) for barn og foreldre (10). Oversikten inkluderte 40 kvantitative og kvalitative studier fra Nord-Amerika, Australia og Europa publisert mellom 2007 og 2018. Ifølge forfatteren viser studiene at barn med omfattende samvær/delt bosted ofte har det like godt og noen ganger bedre enn barn fra familier der samværet/bosted er konsentrert om den ene forelderen (> 75 %). Oversikten rapporterer noen relasjonelle og strukturelle betingelser som ser ut til å være til stede ved godt fungerende omfattende samvær/delt bosted, blant annet geografisk nærhet mellom foreldrene, foreldrenes evne til å samarbeide uten store konflikter, og høy grad av lydhørhet overfor barnets behov. Oversikten understreker imidlertid at gruppen som praktiserer omfattende samvær/delt bosted er selvselektert, altså ikke et tilfeldig utvalg av foreldre som har gått fra hverandre. Det er derfor problematisk å snakke om «effekter» av omfattende samvær/delt bosted.

---

<sup>1</sup> Forfatterne skriver at «shared parenting» typisk forstås som det å bo minst 30 prosent hos hver av foreldrene og sammenlignes med å bo mindre hos én av foreldrene.

<sup>2</sup> Forfatterne skriver at «joint physical custody» innebærer at barnet bor minst en tredjedel av tiden med hver av foreldrene.

<sup>3</sup> Forfatteren beskriver «joint physical custody» som at barnet bor med hver forelder minst 25-50 prosent av tiden.



---

## Hvorfor det er viktig å utføre denne kunnskapsoppsummeringen

---

Høsten 2021 la den nye regjeringen frem sin politiske plattform for kommende periode (11). Ifølge Hurdalsplattformen ønsker regjeringen å «[s]ørgje for at likestilt foreldreskap blir understøtta i ny barnelov, og vurdere å gjere delt bustad til barnelovas hovudregel» (side 71). Dette var bakgrunnen for at Barne- og familiedepartementet gav Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) i sitt tildelingsbrev for 2022 i oppdrag å innhente en oppdatert kunnskapsoppsummering fra Folkehelseinstituttet (FHI) over forskning på konsekvenser av ulike bostedsordninger for barn (7).

Etter dialog med FHI vurderte Bufdir at det vil være nyttig med mer enn en oppdatering av 2017-oversikten for å få oversikt over relevant kunnskap om bosted og samvær for barn og unge. I tillegg til spørsmål om konsekvenser av omfattende samvær og delt bosted, ble det derfor lagt til ytterligere to forskningsspørsmål som også etterspør kvalitative studier: 1) hva er barn og unge og foreldres erfaringer og preferanser, og 2) hva er faktorer ved samværs- og bostedsordninger som påvirker (bl.a.) barn og unges trivsel og psykiske helse.

Spørsmålet om samværs- og bostedsordninger er svært aktuelt for familieverntjenesten, og særlig i utøvelsen av meklingstjenesten. Et bedre kunnskapsgrunnlag vil være nyttig for praksisutøvelsen både i mekling og andre saker i familievernet. Kunnskapsgrunnlaget i oversikten vil kunne brukes til grunnlag for politiske beslutninger om samværs- og bostedsordninger, grunnlag for faglige råd og anbefalinger fra familieverntjenesten til foreldre ved samlivsbrudd, som grunnlag for faglige råd i andre aktuelle tjenester (domstolene, NAV, barnevernet mm) og eventuelt også som informasjon eller råd direkte til befolkningen, f.eks. gjennom Foreldrehverdag.no.

---

## Mål og problemstilling

---

Hensikten med denne systematiske kunnskapsoppsummeringen er å undersøke:

1. a) Hva er konsekvensene av omfattende samvær med begge foreldre, sammenlignet med mindre samvær med én av foreldrene, for barn og unges (0-19 år) trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt foreldrenes samarbeid og konfliktnivå?  
b) Hva er konsekvensene av delt fast bosted sammenlignet med fast bosted for barn og unges (0-19 år) trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt foreldrenes samarbeid og konfliktnivå?<sup>4</sup>
2. Hva er foreldre og barn og unges opplevelser av og preferanser for ulike samværs- og bostedsordninger?

---

<sup>4</sup> I Norge er "fast bosted" og «delt fast bosted» juridiske termer og innebærer krav og rettigheter. I andre land kan det være en delt bostedsordning med andre betingelser. Vi vil beskrive i rapporten hva studiene har undersøkt og gjeldende betingelser for dette så langt det lar seg gjøre.

3. Hvilke faktorer ved samværs- og bostedsordninger kan *assosieres med eller påvirke* barn og unges livskvalitet og psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre og samarbeid/konflikt mellom foreldre?

---

# Metode

Vi vil utføre en systematisk oversikt over konsekvensene av, erfaringer med, og faktorer ved ulike samværs- og bostedsordninger som påvirker barn og unge. Vi vil presentere funn og resultater for hvert forskningsspørsmål. Vi vil også diskutere resultatene på tvers av de ulike spørsmålene. Vi følger anbefalinger fra Folkehelseinstituttets metodehåndbok «Slik oppsummerer vi forskning» (12) og Cochrane Handbook (13).

---

## Inklusjonskriterier

---

De tre forskningsspørsmålene medfører litt ulike inklusjonskriterier. Under presenterer vi inklusjonskriteriene for hvert av forskningsspørsmålene.

### Spørsmål 1 om konsekvenser

Vi har følgende inklusjonskriterier for spørsmål 1: *Hva er konsekvensene av omfattende samvær med begge foreldre, sammenlignet med mindre samvær med en av foreldrene, for barn og unges (0-19 år) trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt foreldrenes samarbeid og konfliktnivå? Og; Hva er konsekvensene av delt fast bosted sammenlignet med fast bosted for barn og unges (0-19 år) trivsel, psykiske helse og relasjon til foreldre, samt foreldrenes samarbeid og konfliktnivå?*

<b>Populasjon</b>	Foreldre og barn og unge i alderen 0-19 år, der foreldrene ikke bor sammen (har gjennomgått samlivsbrudd) og har samvær med felles barn. Eller foreldrene har delt fast bosted for felles barn.
<b>Eksponering</b>	Omfattende samvær, dvs. minst en tredjedel av tiden hos begge foreldre. Eller for delt fast bosted: barnet bor deltid hos og har fysisk fordeling mellom to hjem.
<b>Sammenligning</b>	Begrenset eller mindre samvær, dvs. mindre enn en tredjedel samvær med forelderen barnet ikke bor fast hos. Eller for delt fast bosted: ikke delt fast bosted for barnet.
<b>Utfall</b>	Utfall knyttet til barnets livskvalitet, psykiske helse, atferdsvansker, stress, skoleprestasjoner, tilknytning mellom foreldre og barn, samarbeid og konflikt mellom foreldre. Vi vil vurdere å ta med andre utfall dersom vi finner studier med andre utfall som kan være relevante.

<b>Studiedesign</b>	Longitudinelle studier med undergrupper (kohortstudier), som har minst én måling av utfall før samværs- eller bostedsordningen trer i kraft, og minst én måling etter at samværs- eller bostedsordningen har pågått en stund.
<b>Publikasjonsår</b>	2016-2022
<b>Land/Kontekst</b>	Alle land
<b>Språk</b>	Alle. Dersom vi identifiserer publikasjoner på språk som prosjektgruppen ikke behersker vil vi be om hjelp fra kolleger ved FHI. Relevante publikasjoner på språk vi ikke klarer å finne kompetanse til å vurdere, vil vi liste i et eget vedlegg i rapporten.

Avgrensningen på år er gjort med tanke på at dette er en oppdatering av en tidligere publisert oversikt (7) der søk etter relevante studier ble utført i 2016. Avgrensningene er gjort i dialog med oppdragsgiver.

Eksklusjonskriterier:

- Studier uten kontrollbetingelser, eksempelvis tverrsnittstudier og kvalitative studier.<sup>5</sup>

## Spørsmål 2 om erfaringer

Vi har følgende inklusjonskriterier for spørsmål 2: *Hva er foreldre og barn og unges opplevelser av og preferanser for ulike samværs- og bostedsordninger?*

<b>Populasjon</b>	Foreldre og barn der foreldrene ikke bor sammen (har gjennomgått samlivsbrudd) og har samvær med felles barn. Ungdom og unge voksne som har opplevelser av og erfaringer med dette fra egen barndom.
<b>Eksponering</b>	Ulike samværs- og bostedsordninger.
<b>Utfall</b>	Alle. For eksempel erfaringer og opplevelser knyttet til barnets livskvalitet, barnets psykiske helse, tilknytning og opplevd kvalitet på relasjonen mellom barn og foreldre, samarbeid og konflikt mellom foreldre, samt preferanser for bosted/samvær, og begrunnelser for disse.
<b>Studiedesign</b>	Kvalitative primærstudier, og flermetodiske primærstudier med rike kvalitative beskrivelser. <sup>6</sup>
<b>Publikasjonsår</b>	2010-2022
<b>Land/Kontekst</b>	Alle land
<b>Språk</b>	Engelsk, norsk, svensk og dansk

<sup>5</sup> Vi har valgt å ikke inkludere tverrsnittstudier i dette forskningsspørsmålet da vi mener det i mindre grad vil kunne besvare spørsmålet om konsekvenser. Tverrsnittstudier vil bli inkludert i spørsmål 3 om faktorer.

<sup>6</sup> Vi vil vurdere å benytte en skala med fem nivåer for å evaluere rikheten («richness») i datamaterialet til de kvalitative studiene (14).

Ekksklusjonskriterier:

- Surveyundersøkelser/spørreskjema med enkelte mer utdypende, kvalitative spørsmål.
- Flermetodiske studier med tynne («poor») kvalitative innslag (14).

### Spørsmål 3 om faktorer

Vi har følgende inklusjonskriterier for spørsmål 3: *Hvilke faktorer ved samværs- og bostedsordninger kan assosieres med eller påvirke barn og unges livskvalitet og psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre og samarbeid/konflikt mellom foreldre?*

<b>Populasjon</b>	Foreldre og barn der foreldrene ikke bor sammen (har gjennomgått samlivsbrudd) og har samvær med felles barn. Unge voksne som har opplevelser av og erfaringer med dette fra egen barn-dom/ungdomstid.
<b>Eksposering</b>	Ulike samværs- og bostedsordninger.
<b>Utfall</b>	Faktorer som kan assosieres med eller påvirker barnets livskvalitet, barnets psykiske helse, tilknytning mellom foreldre og barn, samarbeid/konflikt mellom foreldre. Dette kan være faktorer som er definert av studieforfatterne eller av informantene.
<b>Studiedesign</b>	Alle studiedesign vil bli inkludert. Studiene må være empiriske med beskrivelse av metode for datainnsamling og analyse. Systematiske oversikter: for at en oversikt skal regnes som en systematisk oversikt må den ha klare inklusjon- og eksklusjonskriterier, være basert på et systematiske søk etter litteratur, samt ha vurdert den interne validiteten/metodiske begrensninger til de inkluderte studiene.
<b>Publikasjonsår</b>	2010-2022
<b>Land/Kontekst</b>	Alle land
<b>Språk</b>	Engelsk, norsk, svensk og dansk.
<b>Annet</b>	Studien må ha til hensikt å undersøke, i tilknytning til samværs- og bostedsordninger, hva som er assosiert med/påvirker barns livskvalitet, barns psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre og/eller konflikt mellom foreldre. Dette kan f.eks. være avstand mellom boliger, hyppighet på bytter, samarbeid, foreldrekompetanse og økonomi.

### Ekksklusjonskriterier felles for de tre forskningsspørsmålene

Vi ekskluderer følgende typer studier og publikasjoner:

- Ikke-systematiske litteraturoversikter, konferansesammendrag og prosjektplaner
- Kronikker, debattinnlegg, omtaler/reportasjer om forskning og tilsvarende publikasjonstyper
- Pre-publikasjoner (publikasjoner som er midlertidig godkjent av tidsskrift, men som ennå ikke er fagfellevurdert)

- Eksamensbesvarelser<sup>7</sup>

---

## Litteratursøk

---

Søk etter relevant litteratur i databaser og i andre kilder vil være felles for alle tre forskningsspørsmålene.

### Søk i databaser

Bibliotekar Lien Nguyen vil utarbeide en søkestrategi i samarbeid med prosjektgruppen og utføre søkene. Søket vil inneholde relevante kontrollerte emneord (f.eks. Medical Subject Headings), tekstord (ord i tittel og sammendrag) og avgrensninger som gjenspeiler inklusjonskriteriene. En annen bibliotekar fagfelle vurderer søkestrategien. Søket avsluttes etter planen i april 2022 og inkluderer søk i følgende databaser:

- MEDLINE (OVID)
- APA PsycINFO (OVID)
- EMBASE (OVID)
- Cochrane Library [CDSR, CENTRAL] (Wiley)
- CINAHL (EBSCO)
- Web of Science Core Collection [SCI-EXPANDED & SSCI] (Clarivate)
- Sociological Abstracts & Social Services Abstracts (ProQuest)
- Epistemonikos

Fullstendig søkestrategi vil ligge som vedlegg i den endelige rapporten.

### Søk i andre kilder

For å finne studier som ikke er indeksert i databasene nevnt over, vil bibliotekar/forskerne søke i nordiske vitenarkiver (Idunn og Oria). Vi vil også gjøre søk etter studier i Google Scholar og BASE, sjekke utvalgte aktuelle tidsskrifter, samt gjennomgå relevante referanselister.

---

## Utvelging av studier

---

To prosjektmedarbeidere (Trine Bjerke Johansen/Heid Nøkleby/Lars Jørn Langøien og/eller Tiril C. Borge) vil gjøre uavhengige vurderinger («screening») av titler og sammendrag fra litteratursøket opp mot inklusjons- og eksklusjonskriteriene. Vi vil pilotere inklusjonskriteriene på de 300 første studiene, for å sikre at prosjektmedarbeiderne har en felles forståelse for inklusjonskriteriene. Studier vi er enige om er relevante, innhenter vi i fulltekst, og to prosjektmedarbeidere gjør uavhengige vurderinger av disse. Uenighet om vurderinger av titler/sammendrag og fulltekster løser vi ved diskusjon,

---

<sup>7</sup> Vi vil inkludere masteroppgaver og Ph.d. avhandlinger.

eller ved å konferere med en tredje prosjektmedarbeider. Vi vil importere referansene til EndNote (15) og bruke det elektroniske verktøyet EPPI-Reviewer (16) i hele utvelgelsesprosessen.

I et flytdiagram vil vi presentere antallet referanser som ble inkludert og ekskludert på de ulike trinnene. Studier som vi ekskluderer etter fulltekstgranskning vil vi liste i et vedlegg, med begrunnelse for eksklusjon.

Vi bruker maskinlæringsfunksjoner for å hjelpe oss med å vurdere titler og sammendrag mer effektivt. Enkelt sagt betyr maskinlæring at vi tar i bruk algoritmer som gjør at datamaskinen er i stand å lære fra og utvikle sin beslutningsstøtte basert på empiriske data. Fordelen med å benytte maskinlæringsfunksjoner i utvelgelsesprosessen, er at det gjør det mulig å benytte mer effektive vurderingsstrategier, for eksempel erstatte dobbeltvurdering av to personer med enkeltvurdering, for deler av referansene. Derfor beskriver vi de ulike maskinlæringsfunksjonene vi planlegger å benytte, og hvordan disse kan effektivisere vår vurderingsprosess.

*Priority screening.* I arbeidet med å vurdere titler og sammendrag vil vi vurdere å benytte «priority screening» som er en rangeringsalgoritme i programvaren EPPI-Reviewer (16). Algoritmen læres opp av forskernes avgjørelser om inklusjon og eksklusjon av referanser på tittel- og sammendragsnivå. Referanser som algoritmen anser som mer relevante blir skjøvet frem i «køen». På denne måten får vi et raskere overblikk over hvor mange referanser som muligens treffer inklusjonskriteriene enn om vi leser referansene i tilfeldig rekkefølge. Vi vil regne ut baseline inklusjonsrate (BIR) basert på piloteringen av inklusjonskriterier på de 300 første studiene som vurderes på tittel- og sammendragsnivå. Når vi inkluderer færre studier enn estimert BIR på de siste 100 screenede studiene, vil én prosjektmedarbeider vurdere de resterende referansene.

*Automatic text clustering.* Vi vil vurdere å bruke «automatic text clustering» i programvaren EPPI-Reviewer til å identifisere åpenbart relevante eller irrelevante temaområder (17). Denne maskinlæringsfunksjonen analyserer fordelingen og konteksten av ord, deler av ord eller termer i titler og sammendrag, og genererer grupper automatisk basert på fellestrekk i referanseteksten. Hver referanse kan tilordnes én eller flere grupper. Dersom funksjonen identifiserer grupper med referanser vi anser som åpenbart irrelevante, vil disse bli gjennomgått av kun én prosjektmedarbeider. Dersom vi benytter «automatic text clustering» i screeningprosessen, vil parametere som benyttes for funksjonen bli rapportert i den endelige rapporten.

*Custom classifier.* Vi vil vurdere å benytte en «custom classifier» modell i programvaren EPPI-Reviewer (18). En «custom classifier» er en maskinlæringsfunksjon med en tilpasset modell for den gitte problemstillingen som kategoriserer referansene som relevant eller ikke relevant (for eksempel samvær versus ikke-samvær). «Custom classifier» modellen presenterer referansene i henhold til prosentvis sannsynlighet for relevans. Hensikten med å bruke en custom classifier er å identifisere en terskelverdi basert på testing av modellen på studier allerede vurdert på fulltekstnivå, der ingen studier under denne terskelverdien er feilaktig predikert til å være irrelevant, altså en 100

% recall. Dersom vi identifiserer en slik terskelverdi, vil studier predikert av modellen til å falle under denne terskelverdien bli vurdert av én prosjektmedarbeider. Dersom vi benytter en custom classifier til å endre screeningprosedyrer, vil informasjon som antall studier benyttet for å trene og teste custom classifieren, samt evaluering av modellen inkluderes i den endelige rapporten.

Gjennomføring og dokumentasjonen av maskinlæringsfunksjonene vil bli gjort i samarbeid med en medarbeider med tilstrekkelig maskinlæringskompetanse (Tiril C. Borge) og i henhold til nye anbefalinger fra PRISMA for dokumentasjon av bruk av maskinlæring i kunnskapsoppsummeringer (19).

---

## Konferering med oppdragsgiver

---

Vi vil etter vurdering av studier på tittel- og sammendragsnivå og fulltekstnivå sortere studiene som er relevante for hvert av de tre spørsmålene til de aktuelle problemstillingene. Noen studier vil kunne belyse flere av forskningsspørsmålene. Dersom det fins et så stort antall studier at det er behov for innsnevring av kriteriene for å kunne Ferdigstille oversikten innen ressursrammene for prosjektet og innen avtalt tid, vil vi gjøre dette i samforståelse med oppdragsgiver.

Spørsmål 1 om konsekvenser - ved høyt antall studier kan vi velge å:

- Inkludere alle studiene (eller med kun visse begrensninger) og utføre en enklere analyse, uten kvalitetsvurdering av studiene og uten bruk av GRADE.
- Gjøre et strengere utvalg av studier, basert på kriterier beskrevet nedenfor, men utføre en grundigere analyse, kvalitetsvurdere studiene og bruke GRADE.

Spørsmål 2 om erfaringer – ved høyt antall studier kan vi velge å:

- Inkludere alle studiene (eller med kun visse begrensninger) og utføre en enklere analyse, uten kvalitetsvurdering av studiene og uten bruk av GRADE-CERQual.
- Gjøre et strengere utvalg av studier, basert på kriterier beskrevet nedenfor, men utføre en grundigere analyse, kvalitetsvurdere studiene og bruke GRADE-CERQual.

Spørsmål 3 om faktorer – ved høyt antall studier kan vi velge å:

- Inkludere alle studiene (eller med kun visse begrensninger) og utføre en enklere analyse, uten kvalitetsvurdering av studiene.
- Gjøre et strengere utvalg av studier, basert på kriterier beskrevet nedenfor, men gjøre en grundigere analyse, inkludert kvalitetsvurdere studiene.

Dersom det viser seg at vi finner en stor mengde studier som treffer inklusjonskriteriene for ett eller flere av forskningsspørsmålene kan mulige innsnevringene innebære:

- Begrense på land/kontekst der prioritert rekkefølge vil være:
  - o Studier fra Norden.
  - o Studier fra Europa, eventuelt fra OECD-land.
  - o Studier fra verden for øvrig.
- Begrense på type publikasjoner:



- Liste opp masteroppgaver kun i vedlegg i rapporten.
- Begrense på sammenligning der prioritert rekkefølge kan være:
  - Samvær mellom 20-35 prosent
  - Samvær mellom 0-20 prosent
- Begrense med bruk av «purposive sampling» som innebærer at vi kan kartlegge studiene med utgangspunkt i for eksempel populasjon, samværs- eller bostedsordning, datainnsamlingsmetode, datarikhet eller annet, for deretter å gjøre et begrunnet utvalg («sampling») (20).

---

## Vurdering av risiko for systematiske skjevheter og metodiske begrensninger

---

Vi vil (i henhold til forrige avsnitt) vurdere risiko for systematiske skjevheter eller metodiske begrensninger i de inkluderte studiene med verktøy som er relevante for hvert enkelt studiedesign. Vurderingene vil bli gjort på studienivå og presentert i tabeller i rapporten.

To medarbeidere gjør disse vurderingene uavhengig av hverandre. Uenighet om vurderingene løser vi ved diskusjon eller ved å konferere med en tredje prosjektmedarbeider.

### Spørsmål 1 om konsekvenser

Vi vil for kohortstudier vurdere risiko for systematiske skjevheter med hjelp av Risk Of Bias In Non-randomized Studies of Interventions (ROBINS-I) (21) eller The Newcastle-Ottawa Scale (NOS) for assessing the quality of nonrandomised studies in meta-analyses (22).

Vi vil gjennomføre en pilot med 2 studier og diskutere uenigheter før vi går videre med vurderingene.

### Spørsmål 2 om erfaringer

Om vi vurderer metodiske begrensninger i de inkluderte kvalitative studiene vil vi bruke en tilpasset Critical Appraisal Skills Programme (CASP)-sjekkliste (23) med åtte spørsmål:

1. Er settingen og konteksten til studien tilstrekkelig beskrevet?
2. Er utvalgsstrategien hensiktsmessig for å besvare problemstillingen?
3. Er datainnsamlingsstrategien beskrevet og tilstrekkelig begrunnet?
4. Er analysen av data beskrevet og hensiktsmessig?
5. Er påstandene/funnene støttet med tilstrekkelig evidens?
6. Viser forfatterne refleksivitet?
7. Er etiske forhold vurdert?
8. Eventuelle andre bekymringer?

Sjekklisten har tidligere blitt brukt i andre oppsummeringer med kvalitativ forskning (23-25). Vi vil gjøre en pilot med fem studier og diskutere uenigheter før vi går videre.

Vi vil ikke bruke evalueringen for å ekskludere studier, men for å vurdere det relative bidrag av hver studie til funnene.

### **Spørsmål 3 om faktorer**

Om vi vurderer risiko for systematiske skjevheter og metodiske begrensninger i de inkluderte studiene vil vi bruke følgende verktøy:

- Longitudinelle studier: Newcastle-Ottawa Scale (22)
- Tverrsnittstudier: JBI analytical cross-sectional (27)
- Kvalitative studier: CASP (23)
- Systematiske oversikter: ROBIS (28)

---

## **Uthenting av data**

---

Én medarbeider henter ut data fra de inkluderte studiene og en annen (TBJ/HN/LJL/TCB) kontrollerer dataene opp mot de aktuelle publikasjonene. Uenighet om uthenting løses ved diskusjon eller ved å konferere med en tredje prosjektmedarbeider.

Prosjektmedarbeiderne vil sammen pilotere datauthentingskjemaet på tre studier.

Dersom det viser seg at for mange studier møter alle inklusjonskriteriene, relativt til ressursrammene for prosjektet, vil vi etter diskusjon med oppdragsgiver, vurdere å neddimensjonere datauthenting. Det betyr at vi vil trekke ut og rapportere noe mindre data enn planlagt for ett eller flere av spørsmålene i denne oversikten.

### **Spørsmål 1 om konsekvenser**

For spørsmål 1 vil vi hente ut følgende:

- bibliografiske data om publikasjonen (forfattere, tittel)
- data om studien (formål med studien, studiedesign/datainnsamling, type analyse, ev. justering for forvekslingsfaktorer)
- data om populasjon (antall, alder, kjønn, barn/foreldre) og kontekst (land, ev. kulturelle/sosioøkonomiske føringer/kontekst)
- data om samværs-/bostedsordningen og sammenligning (omfang, gjennomføring, lengde)
- data om utfall, utfallsmål og resultater (hvilke relevante utfall er målt, hvordan de er målt og hva er resultatene)

### **Spørsmål 2 om erfaringer**

For spørsmål 2 vil vi hente ut følgende:

- bibliografiske data om publikasjonen
- data om metodologisk tilnærming, f.eks. intervjuer, fokusgrupper, observasjoner, samt eventuelle vitenskapsteoretiske rammeverk
- data om populasjon og kontekst
- data om samværsordning/bostedsordning

- data om opplevelser, erfaringer og preferanser, for eksempel knyttet til barnets livskvalitet, barnets psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre, konflikt mellom foreldre.

### Spørsmål 3 om faktorer

For spørsmål 3 vil vi hente ut følgende:

- bibliografiske data om publikasjonen
- data om populasjon (antall, alder, kjønn, barn/foreldre) og kontekst (land, ev. kulturell/sosioøkonomisk kontekst)
- studiedesign, metodisk tilnærming, analytisk tilnærming (hvordan studien har kommet frem til faktorene)
- data om samværsordning/bostedsordning, ev. sammenligning
- data om faktorene / resultater (kvantitative og kvalitative)

---

## Analyser

---

### Spørsmål 1 om konsekvenser

#### *Utfallsmål og effektestimater*

Forskningen på omfattende samvær/delt bosted synes å være et forskningsfelt med få standardiserte forskningsmetoder, relativt til mange andre forskningsfelt, og det er ikke usannsynlig at vi vil inkludere studier som har målt relevante utfall på ulike måter og med ulike målemetoder eller instrumenter.

Dersom vi inkluderer mange studier og/eller studiene har målt mange utfall vil vi måtte gjøre et utvalg, både for rapportering og bruk av GRADE. Utvalget vil skje mest mulig transparent. For å prioritere de ulike utfallene vi skal rapportere og gradere, vil vi etter inklusjon av fulltekster lage en liste over utfall brukt i de inkluderte studiene samt utfallene som er spesifisert i denne prosjektplanen. Denne utfallslisten sender vi først til en fagekspert i referansegruppen og ber hen om å prioritere seks utfall i rekkefølge. Deretter sender vi den prioriterte listen til oppdragsgiver samt den andre fageksperten i referansegruppen for innspill. Uenighet løses ved diskusjon mellom FHI og oppdragsgiver.

Under følger en oversikt over et utvalg relevante utfall, målemetode og forventet effekt-estimat.

Utfall	Målemetode/instrument	Forventet effektestimat
Psykisk helse	Kvantitative mål på psykisk helse, primært validerte/standardiserte verktøy, f.eks. Strength and Difficulties Questionnaire	MD eller SMD
Tilknytning	Kvantitative mål på tilknytning, primært validerte/standardiserte verktøy, f.eks. Ainsworth's Fremmedsituasjon (The Strange Situation Procedure) eller The Toddler Attachment Q-sort	MD eller SMD

Konfliktnivå mellom foreldre	Kvantitative mål på konfliktnivå, primært validerte/standardiserte verktøy, f.eks. Conflict and Problem-solving Scales eller Children's Perception of the Interparental Conflict Scale	MD eller SMD
------------------------------	--	--------------

Hvis vi identifiserer kontinuerlige utfall målt med like målemetoder, beregner vi gjennomsnittsforskjeller (mean difference; MD) med 95 % KI. For kontinuerlige utfall målt med ulike målemetoder, beregner vi standardiserte gjennomsnittsforskjeller (standardised mean difference; SMD) med 95 % KI. SMD tilsvarer Hedges  $g$ , som ofte tolkes på følgende måte: liten effektstørrelse=0,2, medium effektstørrelse=0,5 og stor effektstørrelse=0,8. Hvis vi identifiserer dikotome utfall, beregner vi relativ risiko (RR) med 95 % konfidensintervaller (KI).

Der det er mulig beregner vi også RR, MD og SMD med 95 % KI for studier der forskerne ikke har oppgitt disse selv. Vi beregner effektestimater for relevante utfall rapportert i de inkluderte studiene, selv om det ikke er mulig å gjøre metaanalyser.

Statistisk sett er justerte effektestimater å foretrekke fremfor ujusterte effektestimater. Justeringer trengs for å håndtere både presisjon og systematisk skjevhet. I ikke-randomiserte studier er justering relatert til systematisk skjevhet og forvekslingsfaktorer særlig viktig. Vi forventer at studiene måler et minimum av forvekslingsfaktorer: f.eks. foreldres sosioøkonomiske status (inntekt/utdanningsnivå), konflikt mellom foreldre eller foreldrekvalliteter.

### **Metaanalyser**

Vi sammenstiller resultatene fra inkluderte studier i metaanalyser der det er mulig. Det vil si at studiene må være tilstrekkelig homogene med tanke på studiedesign, deltakere, intervensjon, sammenlikning, utfallsmål, og ev. forvekslingsfaktorer som studien har justert for. Når det ikke er forsvarlig å utføre metaanalyser vil vi analysere resultatene narrativt, det vil si å sammenstille resultatene i ord (tekst og tabeller).

Dersom vi kan sammenstille resultatene i metaanalyser, vil vi bruke random effektmodell, ettersom vi ikke kan forvente at populasjoner, intervensjoner og utfall er identiske. Random effekt-modellen tar utgangspunkt i at studiene har utvalg fra populasjoner som er ulike. Vi antar med andre ord at det ikke finnes én sann effekt, men at studiene hver for seg kan vise litt ulik effekt, og at vi finner en gjennomsnittlig effekt. Som regel gir dette noe bredere konfidensintervaller sammenlignet med fixed effekt-modellen. Hvis studiene oppgir både justerte og ujusterte effektestimater, bruker vi de justerte estimatene. Vi presenterer forestplots og samlede effektestimater for hver metaanalyse. Vi vil undersøke mulige kilder til heterogenitet i studienes resultater ved å beregne  $I^2$  og  $Chi^2$ . Vi vil også utføre subgruppeanalyser for å prøve å forstå eventuell heterogenitet, for eksempel av risiko for skjevheter, og sammenligne subgruppeestimater.

Alle analyser og beregninger blir utført i programvaren Review Manager (29).

## ***Narrative analyser/kartlegging av kunnskapsgrunnlaget***

### **Spørsmål 1 om konsekvenser**

Når det ikke er forsvarlig å utføre metaanalyser vil vi analysere resultatene narrativt. Narrative analyser vil rapporteres i tråd med SWiM-kriteriene (*Synthesis Without Metaanalysis* (30)) for å være så transparente og systematiske som mulig. Dersom vi analyserer resultatene narrativt, kan vi i en eller flere tabeller – separat for hvert enkelt studiedesign – illustrere resultatene for hver enkelt studie sammen med variabler det er justert for og med vurderingen av risiko for systematiske skjevheter. Studiene kan sorteres etter hvor mange variabler det er justert for eller vurderingen av risiko for systematiske skjevheter, slik at f.eks. de studiene vi har mest tillit til kommer først i tabellen.

Selv om vi ikke gjør metaanalyser, kan vi også illustrere resultatene i et forestplot uten å lage og presentere et samlet effektestimert («diamanten»).

### **Spørsmål 2 om erfaringer**

Vi oppsummerer funnene narrativt i tekst, og eventuelt tabeller. Avhengig av tid og ressurser vil vi sortere og kategorisere funnene. Graden av analytisk dybde vil avhenge av antall identifiserte studier og ressurser.

Avhengig av veivalg og vurdering i samråd med oppdragsgiver, vil resultatene fra de kvalitative studiene sammenstilles analytisk, for eksempel i form av en «best fit framework synthesis» (31) eller en tematisk syntese (32). I en «best fit framework synthesis» vil vi identifisere et konseptuelt rammeverk som passer med minst 50 % av innhentet data. Da setter vi data inn i et eksisterende rammeverk. Etter det kjører vi en tematisk syntese av data som ikke passer inn i rammeverket. Tematisk syntese innebærer tre trinn: detaljert koding av tekst, utvikling av deskriptive tema, samt utvikling av analytiske tema. Dette skal gi en eksplisitt og transparent kobling mellom teksten i de opprinnelige studiene og konklusjonene i den systematiske oversikten (32). Etter det utvider vi det konseptuelle rammeverket for å inkludere de nye funnene. Hvis vi ikke finner et rammeverk som passer data, så vil vi utføre en tematisk syntese. Hvis vi finner et stort antall studier som møter våre inklusjonskriterier, vil vi gjøre et strategisk utvalg basert på f.eks. rikhet i datamaterialet eller studienes fokus, «purposive sample» fra de inkluderte studiene (14). Det vil si at vi tar et utvalg fra disse og går videre med et mindre antall inn i analysen.

### **Spørsmål 3 om faktorer**

For spørsmålet om faktorer ved samværs- og bostedsordninger som kan påvirke barns livskvalitet, barns psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre og konflikt mellom foreldre etter samlivsbrudd, vil vi sammenstille kvantitative og kvalitative data med fremgangsmåten beskrevet under. Graden av analytisk dybde vil likevel avhenge av antall identifiserte studier og tidsrammen. Fremgangsmåten er basert på metoder brukt i andre systematiske oversikter over faktorer (33-35):

1. Sortere studiene etter studiedesign og hente ut relevante data
2. Kvalitetsvurdere studiene

3. Lage beskrivende tabeller (en tabell per studiedesign) med studie-ID, land, metode, antall, populasjon/kontekst, studiens mål
4. Lage resultattabeller med identifiserte faktorer (en tabell per studiedesign), kategorisere etter faktorer som fremmer og hemmer barns livskvalitet osv., og deretter hvilke studier som støtter disse faktorene
5. Skrive narrative sammenstillinger i tekst, gruppere etter (i tillegg til fremmer og hemmer):
  - a. Implisitte faktorer (fremkommer som statistiske sammenhenger) og eksplisitte faktorer (direkte uttalt av barn eller foreldre)
  - b. Faktorer på ulike nivåer (individ-familie-samfunn)
  - c. Faktorer fremsatt av type populasjon (kun eksplisitte faktorer): barn, ungdom, unge (utflyttede) voksne, foreldre
6. Eventuelt lage en modell som visualiserer faktorene (f.eks. Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell)
7. Lage tabeller per studie til vedlegg: mer info om selve studien, mer detaljerte resultater, vår vurdering av risiko for systematiske skjevheter og metodiske begrensninger
  - a. Resultater fra kvantitative studier: prosenter, OR eller lignende
  - b. Resultater fra kvalitative studier: tema (etter tematisk analyse)

---

## Vurdering av tillit til resultatene

---

### Spørsmål 1 om konsekvenser

Med vurdering av tillit til resultatene, mener vi en bedømmelse av i hvor stor grad vi kan stole på at forskningsresultatene viser 'sannheten' eller den 'virkelige' effekten av tiltakene vi undersøker. En annen måte å uttrykke det på er hvor godt dokumentert forskningsresultatene er. For å vurdere tillit til dokumentasjonen bruker vi GRADE-tilnærmingen (Grading of Recommendations Assessment, Development and Evaluation) (36) og det digitale verktøyet GRADEpro (37). Grad av tillit er en kontinuerlig størrelse, men er av praktiske hensyn delt inn i fire kategorier: høy, middels, lav, svært lav. Kategoriene defineres slik:

Høy tillit	⊕⊕⊕⊕	Vi har stor tillit til at effektestimatet ligger nær den sanne effekten
Middels tillit	⊕⊕⊕○	Vi har middels tillit til effektestimatet: effektestimatet ligger sannsynligvis (trolig) nær den sanne effekten, men effektestimatet kan også være vesentlig ulik den sanne effekten. Vi bruker uttrykket <i>trolig</i> for å uttrykke vår tillit til resultatet.
Lav tillit	⊕⊕○○	Vi har begrenset tillit til effektestimatet: den sanne effekten kan være vesentlig ulik effektestimatet. Vi bruker uttrykket <i>muligens</i> for å uttrykke vår tillit til resultatet.

Svært lav tillit ⊕○○○ Vi har svært liten tillit til at effektestimater ligger nær den sanne effekten. Vi bruker uttrykket *uklart/usikkert* for å uttrykke vår tillit til resultatet.

Vi bruker studiedesign som utgangspunkt og vurderer så fem kriterier for å komme fram til grad av tillit til dokumentasjonen: risiko for systematiske skjevheter (risk of bias), grad av konsistens/overensstemmelse mellom resultatene (consistency), sparsomme data/presisjon av data (precision), direktehet (directness) og formidlingskjevhet (publication bias).

For ikke-randomiserte studier er det mulig å vurdere oppgradering av dokumentasjonen. Det gjøres ved å vurdere følgende tre kriterier: sterke eller veldig sterke assosiasjoner/sammenhenger mellom tiltak og utfall (det vil si at den beregnede effekten er så stor at det er usannsynlig at den skyldes tilfeldigheter), store eller veldig store dose-responseeffekter, der alle sannsynlige forvekslingsfaktorer (confounders) som bidrar til å redusere effektestimater er tatt høyde for i analysene. Ved bruk av ROBINS-I for vurdering av risiko for systematiske skjevheter i observasjonsstudier, starter man på høy tillit, for så å gradere tilliten ned basert på vurderingene av de fem kriteriene beskrevet over.

To medarbeidere (TBJ/HN/LJL/TCB) vurderer tilliten til resultatene sammen. Uenighet om vurderingene løses ved diskusjon eller ved å konferere med en tredje prosjektmedarbeider.

Dersom vi ikke utfører en metaanalyse, men sammenstiller resultatene narrativ (i tekst og tabeller), vil det likevel være mulig å vurdere tilliten til resultatene ved hjelp av GRADE. Vi tar utgangspunkt i de samme fem kriteriene som beskrevet ovenfor, men beskriver vurderingene i tråd med en veiledning fra Murad og kolleger (38).

## Spørsmål 2 om erfaringer

Når vi vurderer tillit til resultatene i kvalitative studier bruker vi GRADE-CERQual, dvs. en systematisk og transparent vurdering lik GRADE, men tilpasset kvalitativ forskning (39) og det digitale verktøyet GRADE-CERQual interactive Summary of Qualitative Findings (iSoQ) (40). Skalaen i CERQual er firedelt og går fra høy til svært lav tillit, men vurderingen er basert på andre komponenter enn de i GRADE. Vurdering av tillit til hvert resultat (hvert funn i oversikten) er basert på følgende fire komponenter: metodiske begrensninger (methodological limitations), relevans (relevance), sammenheng (coherence), og omfang og dybde av data (adequacy).

For hver av de fire komponentene i CERQual kan vi ha ulik grad av betenkeligheter (concerns):

- Ingen betenkeligheter
- Små betenkeligheter
- Moderate betenkeligheter
- Store betenkeligheter

Etter vurdering av de fire komponentene, ser vi vurderingene under ett for hvert funn i oversikten og ender opp med en tillitsvurdering: svært lav, lav, moderat eller høy tillit (symboler og betydning som for GRADE).

### **Spørsmål 3 om faktorer**

Vi vil ikke bruke GRADE eller GRADE-CERQual for å vurdere dokumentasjonen av faktorer som kan påvirke forhold ved barns livskvalitet, barns psykiske helse, tilknytning mellom barn og foreldre og konflikt mellom foreldre etter samlivsbrudd. Hverken GRADE eller GRADE-CERQual er utviklet for å vurdere tillit til resultatene i oversikter om 'faktorer som kan assosieres med' og det fins ingen verktøy for å vurdere tillit til resultatene i slike oversikter. Vi vil derfor gjøre en enkel og helhetlig vurdering, blant annet basert på hvorvidt vi har vurdert studienes risiko for systematiske skjevheter og metodiske begrensninger.

---

### **Refleksivitet**

---

Innen kvalitativ forskning forventes det at forskerne reflekterer over egen bakgrunn og posisjon, og hvordan det kan påvirke design, analyse og rapportering av resultater. Vi er interessert i å utforske også hvordan våre posisjoneringer kan ha påvirket den kvantitative delen av oversikten. I rapporten vil vi i tillegg overveie og diskutere forutsetningene som omgir kunnskapsutviklingen og hvordan dette kan ha påvirket resultatene. Dette kan for eksempel være faglige uenigheter og posisjoneringer på feltet, til dels basert på ulike ideologiske forankringer.

---

### **Andre vurderinger**

---

Problemstillingen angår samværs- og bostedsordninger for barn og unge etter foreldres samlivsbrudd. Siden det ikke er en del av oppdraget og følgelig heller ikke problemstillingen, vurderer vi ikke særskilt etiske eller økonomiske konsekvenser, selv om etiske aspekter kan være en del av funn i de kvalitative studiene. Vi vurderer heller ikke aspekter som aksept, likeverd, organisatoriske følger eller andre konsekvenser (disse aspektene kan utgjøre deler av funn i de kvalitative studiene). I en fremtidig beslutningsprosess vil det være viktig å vurdere slike aspekter og konsekvenser samlet.

---

### **Leveranser og publisering**

---

#### **Hovedleveranse**

Hovedleveransen fra dette arbeidet vil være en systematisk oversikt i rapportform. Rapporten er først og fremst beregnet for å gi et grunnlag for politiske beslutninger om samværs- og bostedsordninger for barn og unge, og til Bufdir sitt arbeid for en faglig retningslinje eller råd for god praksis, men skal også kunne leses av et bredt publikum. Rapporten skal skrives i et klart språk på norsk. Vi vil publisere rapporten sammen



med en nyhets sak på [www.fhi.no](http://www.fhi.no) seks uker etter oversendelse til oppdragsgiver. Vi åpner også for å publisere hele eller deler av rapportenes innhold som en eller flere artikler i vitenskapelige tidsskrifter eller i andre medier.

### **Delleveranse**

Som delleveranse vil vi etter utvelgning av studier (skissert i tidsplanen) presentere oppdragsgiver med en oversikt over studier, sortert etter relevans for hvert enkelt forsknings spørsmål. Hensikten med delleveransen er å avklare, i samråd med oppdragsgiver, om og eventuelt *hvilke* prioriteringer vi skal gjøre hvis vi anser det nødvendig med hensyn til prosjektets ressursrammer og tidsfrist. For mer informasjon om mulige prioriteringskriterier se punkt om «konferering med oppdragsgiver».

Godkjent prosjektplan blir lagt ut på [www.fhi.no](http://www.fhi.no) sammen med en kort nettomtale av prosjektet.

---

### **Fagfelle vurdering av prosjektplan og rapport**

---

To eksterne fagfeller, Sondre Aasen Nilsen og Agnes Andenæs og én intern fagfelle ved Folkehelseinstituttet, Hege Kornør, fagfelle vurderer prosjektplanen.

Vi har også nedsatt en referansegruppe bestående av to fagekspertter som vil gis mulighet til å lese og kommentere på utkast av prosjektplan og rapport, samt være tilgjengelig for spørsmål underveis i prosjektet.

Prosjektplan og prosjektrapport klareres av kontaktperson i ledelsen før de fagfelle vurderes av de to eksterne og den interne fagfellen og før godkjenning av fagdirektør i Folkehelseinstituttets klynge for vurdering av tiltak.

---

### **Tidsplan**

---

<b>Startdato:</b>	08.03.2022, dato for endelig avklaring av problemstilling og inklusjonskriterier
<b>Leveringsfrist:</b>	01.10.2022, avtalt dato for oversendelse til oppdragsgiver

<b>Trinn/delleveranse</b>	<b>Fra dato</b>	<b>Til dato</b>
<i>Utvikling av prosjektplan</i>	10.03.2022	01.04.2022
<i>Litteratursøk</i>	18.04.2022	22.04.2022
<i>Utvelging av studier</i>	25.04.2022	15.05.2022
<i>Vurdering av risiko for skjevheter/studienes metodiske kvalitet</i>	15.05.2022	30.05.2022
<i>Uthenting av data</i>	30.05.2022	13.06.2022
<i>Kartlegging av kunnskapsgrunnlaget/analyser</i>	13.06.2022	01.08.2022
<i>Sommerferie</i>	04.07.2022	01.08.2022
<i>Vurdering av tillit til resultatene</i>	01.08.2022	15.08.2022
<i>Rapportutkast</i>	15.08.2022	05.09.2022
<i>Fagfellevurdering</i>	05.09.2022	12.09.2022
<i>Ferdigstille rapport</i>	12.09.2022	20.09.2022
<i>Godkjenning</i>	21.09.2022	26.09.2022
<i>Oversendelse oppdragsgiver</i>		01.10.2022
<i>Publisering</i>		14.11.2022

### **Tiltak ved eventuell forsinkelse**

Hvis det oppstår forhold som utgjør en risiko for at leveringsfristen ikke kan overholdes, som f.eks. uforutsett langtidsfravær blant prosjektmedarbeiderne, et større antall søketreff eller inkluderte studier enn rammene for prosjektet tillater å håndtere, eller andre forhold, vil ett eller flere av følgende tiltak være aktuelle:

- Økt bemanning innenfor den avtalte rammen av månedsverk
- Erstatte prosjektmedarbeidere ved fravær/sykdom
- Ytterligere avgrensninger i inklusjonskriterier (etter avtale med oppdragsgiver)
- Forlengelse av leveringsfristen (etter avtale med oppdragsgiver)

Se også avsnitt «konferering med oppdragsgiver» for mer informasjon om veivalg.

---

### **Relaterte prosjekter/publikasjoner/studier ved FHI**

---

Ames HMR, Hestevik CH, Langøien LJ, Rosness, TA. Hvordan forstå og håndtere barn som avviser en forelder: En systematisk kartleggingsoversikt. Oslo: Folkehelseinstituttet, 2021.

Blaasvær N, Nøkleby H, Berg RC. Hva er konsekvensene av delt bosted for barn? En systematisk oversikt. Oslo: Folkehelseinstituttet; 2017.

Wesseltoft-Rao N, Aase H. Fortsatt Foreldre. Kurs for foreldre etter samlivsbrudd. Oslo: Folkehelseinstituttet; 2018.

---

# Referanser

1. Lov om barn og foreldre (barnelova). Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-04-08-7>
2. Barne- og familiedepartementet. Foreldre som får barn utenfor samliv får automatisk foreldreansvaret sammen. 2020. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/innsiktsartikler/foreldreskap/foreldre-som-far-barn-utenfor-samliv-far-automatisk-foreldreansvaret-sammen/id2677292/>
3. Barne- ungdoms- og familiedirektoratet. Bosted, samvær og tidsfordeling [lest 28.03.2022]. Tilgjengelig fra: <https://bufdir.no/Familie/Samlivsbrudd/regler-om/Bosted-samvar-og-tidsfor-delning/>
4. NOU 2020:14: Ny barnelov. Til barnets beste. Oslo: Barne- og familiedepartementet; 2020.
5. Lyngstad J, Kitterød RH, Nymoer EH. Bosted og samvær 2002, 2004 og 2012. Endringer i ansvar og omsorg for barna når mor og far bor hver for seg. Statistisk sentralbyrå; 2014. Rapport 2014/2. Tilgjengelig fra: <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/bosted-og-samvaer-2002-2004-og-2012>
6. Lagerstrøm BO. Barn og foreldres samvær og bosted 2020. Dokumentasjonsrapport. Tilgjengelig fra: [https://www.ssb.no/befolkning/barn-familier-og-husholdninger/artikler/barn-og-foreldres-samvaer-og-bosted-2020.dokumentasjonsrapport/\\_attachment/inline/d36acf87-76ff-4dd2-8f66-119ef49dbee8:c74b205fad564eb0f5e039da1dce74e37c9bc4ac/NOT2022-04.pdf](https://www.ssb.no/befolkning/barn-familier-og-husholdninger/artikler/barn-og-foreldres-samvaer-og-bosted-2020.dokumentasjonsrapport/_attachment/inline/d36acf87-76ff-4dd2-8f66-119ef49dbee8:c74b205fad564eb0f5e039da1dce74e37c9bc4ac/NOT2022-04.pdf)
7. Blaasvær N, Nøkleby H, Berg RC. Hva er konsekvensene av delt bosted for barn? En systematisk oversikt. Rapport. Oslo: Folkehelseinstituttet.; 2017.
8. Mahrer NE, O'Hara K, Sandler IN, Wochik SA. Does Shared Parenting Help or Hurt Children in High Conflict Divorced Families? Journal of Divorce & Remarriage 2018;59(4):324-47.
9. Nielsen L. Joint Versus Sole Physical Custody: Children's Outcomes Independent of Parent-Child Relationships, Income, and Conflict in 60 Studies. Journal of Divorce & Remarriage 2018;59(4):247-81.
10. Steinbach A. Children's and Parents' Well-Being in Joint Physical Custody: A Literature Review. Family Process 2018;58(2):353-69.
11. Hurdalsplattformen. For en regjering utgått fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet 2021-2025. . 2021.
12. Område for helsetjenester i Folkehelseinstituttet. Slik oppsummerer vi forskning. Håndbok for Folkehelseinstituttet. 4. reviderte utgave. Oslo: Folkehelseinstituttet; 2018. Tilgjengelig fra: <https://www.fhi.no/globalassets/dokumenterfiler/rapporter/2018/slik-oppsummerer-vi-forskning-2018v2-endret-2021.pdf>

13. Higgins JPT, Thomas J, Chandler J, Cumpston M, Li T, Page MJ, et al. Cochrane Handbook for Systematic Reviews of Interventions version. Version 6.3, 2022 [lest 28.03.2022]. Tilgjengelig fra: <https://training.cochrane.org/handbook/current>
14. Ames H, Glenton C, Lewin S. Purposive sampling in a qualitative evidence synthesis: a worked example from a synthesis on parental perceptions of vaccination communication. *BMC Medical Research Methodology* 2019;19(26).
15. EndNote 20 [Software]. Clarivate Analytics.
16. Thomas JGS, Brunton J, Ghouze Z, O'Driscoll P, Bond M. EPPI-Reviewer: advanced software for systematic reviews, maps and evidence synthesis. EPPI-Centre, UCL Social Research Institute, University College London; 2020.
17. Muller AE, Ames HMR, Jardim PSJ, Rose CJ. Machine learning in systematic reviews: Comparing automated text clustering with Lingo3G and human researcher categorization in a rapid review. *Res Syn Meth* 2021.
18. Thomas J, McDonald S, Noel-Storr A, Shemilt I, Elliott J, Mavergames C, et al. Machine learning reduced workload with minimal risk of missing studies: development and evaluation of a randomized controlled trial classifier for Cochrane Reviews. *Journal of Clinical Epidemiology* 2021;133:140-51.
19. Page MJ, McKenzie JE, Bossuyt PM, Boutron I, Hoffmann TC, Mulrow CD, et al. The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *British Medical Journal (BMJ)* 2021;372(n71).
20. Cochrane Effective Practice and Organisation of Care (EPOC). EPOC Qualitative Evidence Syntheses guidance on when to sample and how to develop a purposive sampling frame. EPOC Resources for review authors. 2017. Tilgjengelig fra: [https://epoc.cochrane.org/sites/epoc.cochrane.org/files/public/uploads/Resources-for-authors2017/qes\\_guidance\\_on\\_sampling.pdf](https://epoc.cochrane.org/sites/epoc.cochrane.org/files/public/uploads/Resources-for-authors2017/qes_guidance_on_sampling.pdf)
21. Sterne JAC, Savović J, Page MJ, Elbers RG, Blencowe NS, Boutron I, et al. RoB 2: a revised tool for assessing risk of bias in randomised trials. *British Medical Journal (BMJ)* 2019;366.
22. Sterne JAC, Hernán MA, Reeves BC, Savović J, Berkman ND, Viswanathan M, et al. ROBINS-I: a tool for assessing risk of bias in non-randomised studies of interventions. *BMJ Clinical Research* 2016;355.
23. Critical Appraisal Skills Programme. CASP Qualitative Checklist [lest 28.03.2022]. Tilgjengelig fra: [https://casp-uk.b-cdn.net/wp-content/uploads/2018/03/CASP-Qualitative-Checklist-2018\\_fillable\\_form.pdf](https://casp-uk.b-cdn.net/wp-content/uploads/2018/03/CASP-Qualitative-Checklist-2018_fillable_form.pdf)
24. Ames HM, Glenton C, Lewin S. Parents' and informal caregivers' views and experiences of communication about routine childhood vaccination: a synthesis of qualitative evidence. *Cochrane Database of Systematic Reviews*; 2017. 2.
25. Ames HM, Glenton C, Lewin S, Tamrat T, Akama E, N. L. Clients' perceptions and experiences of targeted digital communication accessible via mobile devices for reproductive, maternal, newborn, child, and adolescent health: a qualitative evidence synthesis. *Cochrane Database of Systematic Reviews*; 2019. 10.
26. Munabi-Babigumira S, Glenton C, Lewin S, Fretheim A, Nabudere H. Factors that influence the provision of intrapartum and postnatal care by skilled birth attendants in low-and middle-income countries: a qualitative evidence synthesis. *Cochrane Database of Systematic Reviews*; 2017. 11.
27. Wells GA, Shea B, O'Connell D, Peterson J, Welch V, Losos M, et al. The Newcastle-Ottawa Scale (NOS) for assessing the quality of nonrandomised studies in meta-analyses[lest 28.03.2022]. Tilgjengelig fra: [http://www.ohri.ca/programs/clinical\\_epidemiology/oxford.asp](http://www.ohri.ca/programs/clinical_epidemiology/oxford.asp)
28. Checklist for Analytical Cross Sectional Studies: The Joanna Briggs Institute Critical Appraisal tools for use in JBI Systematic Reviews [lest 28.03.2022]. Tilgjengelig fra: <https://jbi.global/sites/default/files/2019->

29. Whiting P, Savović J, Higgins JPT, M. Caldwell DM, Reeves BC, B S, et al. ROBIS: A new tool to assess risk of bias in systematic reviews was developed. *Journal of Clinical Epidemiology* 2016;69:225-34.
30. Review Manager (RevMan) Version 5.2. Copenhagen: The Nordic Cochrane Centre, The Cochrane Collaboration; 2012.
31. Campbell M, McKenzie JE, Sowden A, Katikireddi SV, Brennan SE, Ellis S, et al. Synthesis without meta-analysis (SWiM) in systematic reviews: reporting guideline. *British Medical Journal (BMJ)* 2020;368.
32. Carroll C, Booth A, Leaviss J, Rick J. "Best fit" framework synthesis: refining the method. *BMC medical research methodology* 2013;13(1).
33. Thomas J HA. Methods for the thematic synthesis of qualitative research in systematic reviews. *BMC medical research methodology* 2008;8(1).
34. Langøien LJ, Terragni L, Rugseth G, Nicolaou M, Holdsworth M, Stronks K, et al. Systematic mapping review of the factors influencing physical activity and sedentary behaviour in ethnic minority groups in Europe: a DEDIPAC study. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity* 2017;14(99).
35. Wilson M, Hamilton D, Whelan T, Pilkington P. A systematic review of factors related to parents' treatment decisions for their children with autism spectrum disorders. *Research in Autism Spectrum Disorders* 2018;48:17-35.
36. Berg RC, Denison E, Fretheim A. Factors promoting and hindering the practice of female genital mutilation/cutting (FGM/C). Report. Oslo: Kunnskapssenteret for helsetjenesten; 2010.
37. Guyatt G, Oxman AD, Akl EA, Kunz R, Vist G, Brozek J, et al. GRADE guidelines: 1. Introduction—GRADE evidence profiles and summary of findings tables. *Journal of Clinical Epidemiology* 2011;64(4):383-94.
38. GRADEpro GDT: GRADEpro Guideline Development Tool [Software]. McMaster University and Evidence Prime; 2021.
39. Murad MH, Mustafa RA, Schünemann HJ, Sultan S, Santesso N. Rating the certainty in evidence in the absence of a single estimate of effect. *Evidence-Based Medicine* 2017;22(3).
40. Lewin S, Bohren M, Rashidian A, Munthe-Kaas H, Glenton C, Colvin CJ, et al. Applying GRADE-CERQual to qualitative evidence synthesis findings—paper 2: how to make an overall CERQual assessment of confidence and create a Summary of Qualitative Findings table. *Implementation Science* 2018;13(1).
41. GRADE CERQual Working Group. GRADE CERQual interactive Summary of Qualitative Findings 2021. Tilgjengelig fra: <https://isoq.epistemonikos.org/>.